«ԿԱԴՐԱՅԻՆ» ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻ՞ՒՆ, ԹԷ՞ ՋԱՐԴ

Posted on December 3, 2023 by Keghart

Category: Opinions

Դոկտ. Միհաս Գոճայեան, Լոս Անճելըս, 20 Նոյեմբեր 2023
(Փոխան խմբագրականի)

Հայաստանի Հանրապետութեան «ժողովուրդի մանդատով» ընտրուած թիւ 1 պաշտօնեան որոշ ժամանակէ ի վեր անցած է իր եւ իւրայիններուն դիրքերը ամրացնելու յստակ քաղաքականութեան մը: Ան կը կապկէ միապետական եւ ոչ-ժողովրդավար երկիրներու մենատէրերու եւ վարչախումբերուն քաղաքականութիւնը «կադրային» նշանակումներու գործին մէջ:

ՀՀ-ի համար նորութիւն մը չէ այս աւանդութիւնը: Խորհրդային տարիներէն կը յիշենք նման երեւոյթներ, երբ բարձր պաշտօնի մը նշանակուողը, ինչպէս նախարար, կուսակցութեան (համայնավար) բաժնի վարիչ, տնօրէն, բարձրագոյն հաստատութիւններու ղեկավար, աթոռին նստելէն քիչ ատեն ետք կը սկսէր «իր մարդիկը» կամ «խնամի-ծանօթ-բարեկամները» (խծբ) նշանակել աւելի ցած պաշտօններու իր «կայսրութեան» սահմաններէն ներս: Ո՞վ էր հարցնողը, ո՞վ էր լսողը: Ի զուր տեղը չէր որ Պարոյր Սեւակ այդ տարիներուն կը գրէր «Մարդ կայ՝ մարդ էլ» բանաստեղծութիւնը:

Կը կարծէի թէ շատ անճարակ է «մեր թիւ 1-ը»: Սխալած եմ, որովհետեւ աչքի զարնող շնորհք ունի եղեր «կադրային» քաղաքականութեան մէջ: Ամէն պետական բարձրաստիճան անձի կամ պետական այրի չէ տրուած զանազան ձեռնածութիւններով պաշտօնէ հանել շնորհքով մարդիկ եւ անոնց տեղը պաշտօնի նշանակել իրեն խնկարկողները:

Ինծի համար արցունքի կաթիլի պէս յստակ է այս քաղաքականութեան ետին կեցող ուժերուն նպատակը – ազգային-մշակութային եւ յատկապէս կրթական ասպարէզէն ամէն գնով հեռացնել ազգային ոգի ու մօտեցում ունեցող մարդիկը եւ անոնց տեղ բերել անփորձ, կասկածելի կրթութեամբ ու վարքով, նաեւ ծագումով անձեր (*կադրեր*): Որովհետեւ «աթո՛ռը» պէտք է պահել ու ամրացնել, որովհետեւ մեր երկիրը ՊԷՏՔ Է ՆԵՐՍԷՆ ԳՐԱՒԵԼ:

Մեր բերդը ներսէն գրաւելու փաստերը կը տեսնենք քանի մը տարիէ ի վեր, թէեւ այդ գործընթացը սկսած էր իր դէմքը ցոյց տալ 1990-ական թուականներուն, երբ մեր երկիր ազատ համարձակ մուտք գործեցին մորմոններ, եհովայականներ, քրիշնայականներ, սեռային այլանդակութեանց ազատ ընտրութեան ջատագովներ (LGBTQ) եւ այլ ազգաքանդիչ հոսանքներ: Եւ այսպէս սկսաւ մարդորսութիւնը ի վնաս ազգային գաղափարախօսութեան:

Այսպիսի քաղաքականութիւն որդեգրած երկիրներու մէջ, ինչպէս «մեր հայրենիքն» է, բացառուած չէ նաեւ այն, որ տակաւին չապականած մարդիկ ալ անցնին պաշտօններու գլուխ, սակայն ի գին քծնանքի, խոնարհումի, գովասանքներու շռայլի…դժբախտաբար:

Պատճառաբանութիւնները ալ չեն պակսիր. մէկը թոշակի տարիքի հասեր է, միւսը հիւանդ է, այն մէկը իբր թէ կաշառք ... կրնայ ստանալ: Մենք շատ լաւ ծանօթ ենք հայրենական տխուր ու պարսաւելի աւանդութեանց, ինչպիսիք են «փափախը» (ռուսերէն վերամկրտուելով՝ ներկայիս կը կոչուի «աթքաթ»), մագիստրոսի, դոկտորի, դոցենտի, փրոֆեսորի, ակադեմիկոսի գիտական աստիճաններ ու կոչումներ զարտուղի միջոցներով ստանալու ճարպիկութիւնները: Այսօր ոչ միայն բան չէ փոխուած, այլ երեւոյթը աւելի խորացած է՝ ընդգրկելով նաեւ ուժային-իրավապահ կառոյցները՝ ոստիկանութիւն, բանակ, դատախազութիւն, քննչական մարմիններ եւ այլն:

Խօսինք փաստերով: Հաւաստի աղբիւրներէ կ'իմանանք թէ նախկին՝ խորհրդային կարգերու աւանդութեամբ «իր հրաժարականին համաձայն» աշխատանքէ ազատած են Գրականութեան եւ արուեստի թանգարանի (ԳԱԹ) տնօրէնը եւ իր տեղը նշանակած են տիկին մը, որ հաւանաբար սերտ առնչութիւն ունի ՔՊ-ականներու հետ...Պէտք է լաւութիւն ընել հաւատարիմներուն՝ իր հետ քալած-վազածներուն՝ զանոնք որեւէ պաշտօնի նշանակելով: **Այս է կարգախօսը նաեւ այս իշխանութեան**, որովհետեւ այսպիսիներու համար «ապագայ կա՛յ»:

Մենք պատիւն ունեցած ենք ճանչնալու ԳԱԹ-ի արդէն նախկին տնօրէն Պրն. Վահագն Սարգսեանը այս տարուայ Մայիսին եւ անկէ առաջ մեր ունեցած գործակցութեան երկու առիթներով: Շնորհքով պաշտօնեայ մըն էր, հիւրընկալ, ընդառաջող եւ գործէն լաւ հասկցող: Իր նախորդին՝ Կարօ Վարդանեանին ու իրեն կը պարտինք Սիրան Սեզայի արխիւին հայրենադարձութեան արագ գործնականացումը, ամէն գնով Սեզայի արխիւին կարելի կարճ ժամանակի մը մէջ դասաւորումը, եւ հրատարակութեան առթիւ Վ. Սարգսեանի ընձեռած դիւրութիւնները (արդէն հրատարակուած է Ա. հատորը բանասէր Գէորգ Եազըճեանի աշխատասիրութեամբ): Այստեղ պէտք է աւելցնեմ թէ Կարօ Վարդանեանը նոյնպէս «տեղափոխած էին», հաւանաբար դուր գալու համար հարեւան Թուրքիոյ «սպասարկութիւններուն», որովհետեւ ան թունդ պաշտպան մըն էր Ձօր. Անդրանիկին եւ ջատագով մը հայկական զինեալ ազատագրական պայքարին (ունի Գուրգէն Եանիկեանին եւ ՀԱՀԳԲ-ին նուիրուած հրատարակուած բազմաթիւ յօդուածներ եւ երեք հեղինակած կամ կազմած գիրքեր):

Մեր ականջին կը հասնին նաեւ այլ լուրեր ըստ որոնց նոյն ճակատագրին պիտի արժանանան (կամ արդէն արժանացած են) Թումանեանի թանգարանին ու Երեւանի կեդրոնական՝ Իսահակեանի անուան գրադարանին վաստակ ունեցող տնօրէնուհիները: Վերջերս, կանոնադրական փոփոխութիւններու աճպարարութիւններով, պաշտօնէն հեռացուցին Մատենադարանի տնօրէն, պետական մտածողութեան կրող պատմաբան եւ դիւանագէտ Վահան Տէր Ղեւոնդեանը եւ նշանակեցին իւրային մը: Երկու տարի առաջ ալ, նմանատիպ խորամանկ քայլով մը աշխատանքէն հանած էին Ազգային արխիւի երկարամեայ տնօրէն, իր գործին խորագիտակ մասնագէտ Ամատունի Վիրապեանը:

Ցետո՞յ։ Ո՞ւր պիտի հասնի ասոր վերջը։ Կրնա՞յ ըլլալ որ այս (ապազգային) կառավարութեան ձեռքը հասնի նաեւ մինչեւ Լոս Անճելըս եւ զիս…թոշակէ զրկեն…։

Հապա ի՞նչ ըսել Կրթութեան եւ երկար-բարակ անուն ունեցող նախարարութեան (զոր հայաստանցիք ծիծաղի ձեւով կը կոչեն Կը Գը Մը Սը) ոչ-համեստ նախարարուհիին մասին, որ կը յոխորտայ նոր սերունդներուն «պարգեւել» ժամանակակից հայերէնի եւ հայոց պատմութեան դասագիրքեր, ուր սիրելի եւ պաշտելի անուններ ու դէպքեր կը նկատուին իբր թէ ժամանակակից ոգիին հակասող պարագաներ։ Տակաւին չենք մոռցած Բլէեանն ու բլէեանականութիւնը…։ Ո՞ւր պիտի հասնին այս ազգային ոչնչապաշտութեան սանձարձակութիւնները։

Տողերուս հեղինակը շրջանաւարտ է Երեւանի Պետ. Համալսարանէն եւ ունեցած է երանաշնորհ դասախօսներ 1968-1978 թուականներուն։ Հայոց լեզու, հայ գրականութիւն, հայոց պատմութիւն եւ մշակոյթ դասաւանդած է երեք երկիրներու մէջ, եղած է նաեւ դասախօս օտար քոլեճներու մէջ, պատրաստած է հայոց լեզուի ու պատմութեան դասագիրքեր։ Որոշ չափով ծանօթացած է ՀՀ նախարարութեան կողմէ առաջարկուած դասագիրքերուն։ Կը վստահեցնեմ ձեզի, որ, եթէ Աստուած մի արասցէ, կիրառութեան մէջ դրուին կարգ մը դասագիրքեր, մէկ սերունդ ետք մենք կ’ունենանք…աշխարհաքաղաքացիներ, բայց ոչ Հայաստանի Հանրապետութեան հայրենասէր քաղաքացիներ…

***

Մէջբերումներ «թիւ 1-էն»

- *Չեմ ասի այո, բայց չեմ էլ ասի ոչ, բայց իմ ոչ չասելը յստակ չի նշանակելու այո…*
- *Համալսարա՛ն, համալսարա՛ն, սարքեցիք Բրուս Լի …*

Կը խնդրեմ ՀՀ Գիտութիւններու ազգային ակադեմիայի լեզուի հիմնարկէն եւ ՀՀ Կը Գը Մը Սը Նը-ի Լեզուի պետական կոմիտէէն, կամ համակուրսեցիներէս որ մեր ժողովուրդին բացատրեն այս միտքերը … հասկնալի հայերէնով

Comments

Beransch Hartunian-Tahmasians – 2023-12-20 07:12:36
Յարգարժան Պարոնայք Ա.Եղիայեան եւ Ձաւէն, Բայց ի՞նչպէս կը բացատրէք, Հայաստանի համար աշխարհքի ամենակարեւոր երկրում ԱՄՆ-ի արհեստավարժ եւ գիտակ իր բնագաւառին Դեսպանին կը փոխորինէն միայն անգլերէն դասաւանդող մի տիկնոջ միջոցով, որը գիշերը քնած էր որպէս վարժապետ, իսկ առաւօտեան արթնացաւ՝ Լիազօր եւ արտակարգ տիտղոսներով Դեսպան, որը բնաւ տեղեկութիւն չունի քաղաքականութիւնից եւ դիվանագիտութիւնից: Արդեո՞ք սա է ձեր յիշատակած «պետականութեան հսկայ աշխատանքը»: Չնկատել եւ անտեսել տեղի ունեցող պաշտօնները իւրային անբաններով լրացնելու արարքը, կը նշանակէ համամեղաւոր լինել կատարուածին:

Ձաւէն – 2023-12-10 01:46:23
Շատ ճշգրիտ է Պ. Եղիայեանի կարծիքը: Նիկոլի փաստաբանը չեմ: Ինչու փաստեր չգտնուի՞ն պաշտօնազուրկներու կաշառակերութեան վերաբերեալ, աղբիւրներ քաղաքական հակապետական ոյժերու կողմէ: Ժամանակի հերոս նկատուած դիւանագէտերու և լրագրողներու դրսեւորումին ականատես եղանք "կշտանալէ" վերջ:

Արմենակ Եղիայեան – 2023-12-03 08:07:34
Շատ ցաւալի է, որ Գեղարդը կը գոհանայ նման անմիտ ու տափակ խմբագրականներով, որոնք ոչինչ կ'ըսեն, ոչինչ կը փաստեն, ոչ մէկ հիմնաւորում ունին: Պետականաշինական հսկայ աշխատանք կը տարուի Հայատանի մէջ, եւ ցաւալի է որ զայն տեսնել չուզողներ կան եւ կը գոհանան պառաւական ասէ-կոսէներով: